ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ ورىستەتىپ، كورنەكتى ماسەلەلەردى شوعىرلى جونگە سالايىق

ـــ "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىلۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن تىڭعىلىقتى ورىستەتۋ جونىندە

□ حالىق گازەتىنىڭ شولۇشىسى

اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىلۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋدىڭ تەتىگى ـــ ماسەلەگە تۇرا قاراي الاتىن سانالىلىق پەن پىشاقتىلىق ءىزىن شىكە قاراتا الاتىن باتىلدىق بولۇدا.

جۇىقتا، ورتالىقتىڭ "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىلۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىنە باسشىلىق ەتۋ گرۇپپاسى «"اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىلۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىندە ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ ورىستەتۋ جونىندەگى حابارلاندىرۋ»دى باسپ تاراتىپ، وڭىرلەردەن، تاراۋلاردان، ورنىداردان باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ ماڭزدى نۇسقاۋلىنىڭ رۋحىن مۇقيات ۇيرەنۋدى، دايەكتىلەندىرۋدى تالاپ ەتىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە كورسەتىلگەن 8 جاقتاعى كورنەكتى ماسەلەنى ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى شىنايى يگەرۋگە ناقتى ورنالاسترۋ جاساپ، وڭىرلەردىڭ، تاراۋلاردىڭ، ورنداردىڭ ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى شكەرلەي ورىستەتپە، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ساپاسنا شنايى كەپىلدىك ەتۋنە پارمەندى جەتەكشىلىك ەتتى.

جۇرەكتىلىكپەن ماسەلەگە تۇرا قاراپ، قاتەلىگىن باتىلدىقپەن تۇزەتۋ پارتيامىزدىڭ كورنەكتى ەرەكشەلىگى جانە ارتقىشلىعى، پارتيامىزدىڭ ءوز ـ وزىنە توڭكەرىس جاساۋ رۋحىنىڭ ماڭزدى بەلگىسى. بۇل رەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە ماسەلەنى قاداعالاۋدى ءتۇيىن، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى تياناقتاندىرۋدى ماقساتەتەدى، پارتيا ىشىندە ساقتالعان اۋەلگى ماقساتپەن بورىشقا قايشى كەلەتىن ءتۇرلى ماسەلەلەردى جاپىپاي انىقتاپ، وزىنە تۇبەگەيلى توڭكەرىس جاساۋ رۋحى ارقىلى شەشەدى. وسى رەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە 8 جاقتاعى كورنەكتى ماسەلەنى ارناۋلى رەتتەپ ـ وڭايدى، بۇل پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ قازىر ىستەلىپ جاتقان جۇمىستارىنا ۇشتاسترىپ، پارتيا ىشىندە ساقتالعان كورنەكتى ماسەلەلەردى شوعىرلى شەشۋ ءۇشىن جاساعان ماڭزدى ورنالاسترۋى، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ناقتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزۋىنە شنايى كەپىلدىك ەتۋدەگى ماڭزدى شاراسى. وڭىرلەر، تاراۋلار، ورنىدار "ءتورت تانىم"دى كۇشەيتۋ، "ءتورت سەنىم"دى بەكەمدەۋ، "ەكىنى قورعاۋ"دى ورنداۋ سىندى ساياسي دەڭگەيدە تۇرپ ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ قىزمەتىن مىقتى يگەرۋگە كەرەك.

وسى رەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ ورىستەتۋ ءىز ماڭزدى تۇتقا. ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ پارتيامىزدىڭ كورنەكتى ماسەلەلەردى شوعىرلى جونگە سالۋداعى ماڭزدى ءادىسى. جۇىق جىلداردان بەرى، پارتيامىز بۇقارانىڭ ءجىتى قادالاپ وتىرعان ىستەرىنە جاۋاپ قاتىپ، ۇكىمەت اقشاسىمەن ءىشپ ـ جەۋ، بەلگىلەمەدەن اسىرا ۇكىمەت كولەگىن سەپتەۋ، بەتالدى عيمارات ـ سارايى سالۋ سياقتىلاردى بلگەرىندى ـ كەيىندى ارناۋلى رەتتەپ ـ وڭاپ، كورنەكتى تابىستارعا قول جەتكىزدى. ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ كورنەكتى ماسەلەلەردى شەشۋدەگى جاقسى ءادىس، ونىڭ جاقسىلىعى ءداپ باسار ءتۇيىنى انىق، كۇش جۇمسالۋى ءدال، ءونىمى جاقسى بولۇندا. وسى رەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە كوپتەگەن جەرلەر مەن تاراۋلار باستابىندا ـ اق پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ تالاپتارى بويىنشا ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ مەن شوعىرلى جونگە سالۋ ورىستەتۋدى ورنالاسترىپ، ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ مىندەتتەن اشالاپ، ناقتىلاندىرىپ، جاۋاپكەرشىلىك ارقالاعان ورىندى ايقىنداپ، نەگىزگى ماسەلەنى سالالاپ، رەتتەۋ ـ وڭاۋ شاراسىن ورتاعا قويىپ، بەلسەندى ونىمدىلىككە قول جەتكىزدى. وڭىرلەر، تاراۋلار، ورنىدار ماسەلەنى باعدار ەتۋدەن جازباي، ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ سىندى وسى ماڭزدى تۇتقادان ويداعىداي پايدالانىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى تەرەڭدەتۋدى كەرەك.

ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ ورىستەتۋدى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە باربىسندا مىقتى يگەرۋ، شنايى يگەرۋ كەرەك. 1 ـ توپتاعى ورنىدار شي جينپيڭنىڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسى مەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ شەشىمدەرىن، ورنالاسترۋلارىن دايەكتىلەندىرۋ، تياناقتاندىرۋداعى كورنەۋدە بويسۇنعانسىپ، كومەسكىدە قايشىلىق جاساۋ سياقتى 5 جاقتاعى ماسەلەنى ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى مىقتى يگەرۋ، سونىمەن بىرگە، قالا، اۋدان ەكى دارەجەلى ورنىدارعا باعىتتاي وتىرىپ بۇقارانىڭ مۇددەسىنە زيان جەتكىزۋ سياقتى 3 جاقتاعى ماسەلەنى رەتتەۋ ـ جونگە سالۋعا كوڭىل ءبولىپ، ماسەلە ءتىزىمىن ءتۇر بويىنشا اشالاپ، سەبەبىن ءوز بويىنان قاراستىرىپ، رەتتەۋ ـ وڭاۋدى يگەرۋگە كەرەك؛ 2 ـ توپتاعى ورنىدار الدىمەن ارەكەتتەنىپ، تۇزەتۋگە تيىستىلەرىن جەدەل تۇزەتۋگە كەرەك. ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى ۇيرەنۋ ـ تاربيەمەن، تەكسەرىپ ـ زەرتتەۋمەن، ماسەلەنى قاداعالاۋمەن ۇشتاسترىپ، ەكى توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ساباقتاستىرىپ، جوعارى مەن تومەننىڭ ىقپالداستىعىن جانە تاراۋلارداعى ماقۇلداۋىمەن، مەملەكەتتىڭ ءتۇبىرلى ءىرى زاڭدى فورماسىمەن دەڭ شياۋپيڭ نازارياسىنىڭ جەتەكشى يدەيالىق ورنىن تۇراقتاندىرۋ، مەملەكەتتىك كەڭەس مەملەكەتتەگى ماڭىزدى ماسەلەلەردى ورنىن بوسىتىپ بەرۋ ـ وزدەنە توڭكەرىس جاساۋ رۋحىنان سولعۇرلىم ايرىلۋعا بولمايدى. ءاربىر پارتيا مۇشەسى، كادىر، اسىرەسە، باسشى كادر پارتيانىڭ قامىن جەسە، پارتيا ءۇشىن جاۋاپكەرشىلىك ارقالاسا، پارتيانىڭ قۇدىرەتتەندىرۋ جىگەرىنە بولسا، وسى رەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەگە بەلسەندى، ىرىقتى تۇردە ات سالىسسا، ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى مۇقيات ورىستەتپ، كەمشىلىگىن جاسىرماي، قاتەلىگىن بۇركەمەلەمەي، پارتيانىڭ العاباسارلىعى مەن پاكتىگىن السىرەتىپ، پارتيانىڭ تۇلعالىق اقاۋسىزدىعىنا زالالىن تيگىزەتىن قۇبىلىس اتاۋلىمەن باتىل كۇرەس جۇرگىزسە، ءبىز، ءسوزسىز، ءوزىمىزدى كىرشىكسىزدەندىرۋدى، ءوزىمىزدى كەمەلدەندىرۋدى، ءوزىمىزدى جاڭارتۋدى، ءوز دەڭگەيىمىزدى جوعارىلاتۋدى دىسكە اسىرا الامىز.

(ماقالا 2019 ـ جىلى 7 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنگى «حالىق گازەتى»نده باسىلعان)

(باسى 1 ـ بەتتە)

ءتۇبىندى قۇرىلىس نىساندارى سياقتى قىزمەتتەردى باسقارىپ، "7 ـ بەسجىلدىق" جوسپاردا- عى ەڭەرگيا، قاتىناس جاقتارىنداعى داڭۇ باعىتىن زەرتتەۋگە قاتىناسىپ، امبەباپ ءبىر تۇتاس قاتىناس ـ تاسىمال جۇيەسىن قۇرۋدى جانە نەگىزگى قۇرىلىس ءتۇزىلىس رەفورماسىن بلگەرلەتپە، كەلەلى تەحنيكالىق جابدىقتاردى زەرتتەپ جاساۋ ايماق السىن تەزدەتتى. 1987 ـ جىلى 11 ـ ايدا لي پىڭ جولداس جۇڭگو كومەۋنيستىك پارتياسى 13 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ ءبىرىنشى جالپى ماجلىسىندە ورتالىق كوميتەت ساياسي بيۇروسىنىڭ مۇشەسى، تۇراقتى مۇشەسى بولىپ سايلاندى، سول ايدا مەملەكەتتىك 6 ـ كەزەكتى حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ 23 ـ رەتكى ماجلىسىندە مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ ۋاقىتشا زۇڭگىلىى بولىپ تاعايىندالدى. 1988 ـ جىلى 4 ـ ايدا 7 ـ كەزەكتى مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايىنىڭ 1 ـ ماجلىسىندە مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ زۇڭگىلىى بولىپ تاعايىندالدى. ول جونگە سالۋ، رەتتەۋ جانە رەفورمانى تەرەڭدەتۋ باعىتىن باتىل دايەكتىلەندىرىپ، حالىق شارۋاشىلىعىن ماكرولىق رەتتەۋ ـ تىزگىندەۋدىڭ جاڭا ءتاسىلى مەن جاڭا ءادىسىن قاراستىرىپ، ەلىمىز ەكونوميكاسىنىڭ قىنىشىلىقتان قۇتىلۋىن، جاڭا داۋىر مەزگىلىنە ءوتۋىن بلگەرلەتتى. 1989 ـ جىلى كوكتەم مەن جازدىڭ ءولارا ىسىنداعى ساياسي تولقىندا، دىڭ شياۋپيڭ جولداس ۋاكىل بولعان اعا بۇىن پرولەتاريات توڭكەرىسشىلەرىنىڭ باتىل قولداۋىندا، لي پىڭ جولداس ايقىن تۇ ۇستاپ، ورتالىق كوميتەت ساياسي بيۇروسىنداعى باسىم كوپ جولداستارمەن بىرگە باتىل شارا قولدانىپ، دۇربەلەڭدى تىيىپ، كەرى توڭكەرىستىك بۇلىكتى تەنشىتاندىرىپ، ەل ءىشى جاعدايىن ورنىقتىرىپ، پارتيا مەن مەملەكەتتىڭ بولاشاعى مەن تاعدىرىنا ساياتىن وسى كەلەلى كۇرەستە ماڭزدى رول ساۋلەلەندىردى. 1989 ـ جىلى 6 ـ ايدا جۇڭگو كومەۋنيستىك پارتياسى 13 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ ءتورتىنشى جالپى ماجلىسىندە، جياڭ زەمين جولداستى ۇيىتقى ەتكەن ورتالىق باسشىلىق كوللەكتيۋىنىڭ ماڭزدى مۇشەسى رەتىندە، لي پىڭ جولداس دىڭ شياۋپيڭ نازارياسى مەن "ۇشكە ۋاكىلدىك ەتۋ" ماڭزدى يدەياسى ۇلى تۇىن بيىك ۇستاپ، پارتيا 11 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ ءۇشىنشى جالپى ماجلىسىندە بەرگى لۇشيان، باعىت ـ ساياساتتارىدى ىشكەرلەي دايەكتىلەندىرىپ، پارتيا مەن مەملەكەت ىستەرىنىڭ داڭۇنا زەيىن ـ زەردەسىن سارقا جۇمسادى. 1992 ـ جىلى 10 ـ ايدا لي پىڭ جولداس جۇڭگو كومەۋنيستىك پارتياسى 14 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ ءبىرىنشى جالپى ماجلىسىندە تاعى دا ورتالىق كوميتەت ساياسي بيۇروسىنىڭ مۇشەسى، تۇراقتى مۇشەسى بولىپ تاعايىندالدى. دىڭ شياۋپيڭ جولداس ءتىرى كەزىندە ءوز ـ وزىنە توڭكەرىس جاساۋ رۋحىن ىلگەرىلەتپ، ەكەۋىنىڭ ورتاسىنداعى ءىرى ايىرماشىلىقتى ءتۇزىپ، ءوز ـ وزىنە توڭكەرىس جاساۋ رۋحىن ايدىڭ شىنايى يگەرۋگە ناقتى ورنالاسترۋ جاساپ، وڭىرلەردىڭ، تاراۋلاردىڭ، ورنىدارداعى ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى شكەرلەي ورىستەپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ساپاسنا شنايى كەپىلدىك ەتۋنە پارمەندى جەتەكشىلىك ەتتى.

جۇرەكتىلىكپەن ماسەلەگە تۇرا قاراپ، قاتەلىگىن باتىلدىقپەن تۇزەتۋ پارتيامىزدىڭ كورنەكتى ەرەكشەلىگى جانە ارتقىشلىعى، پارتيامىزدىڭ ءوز ـ وزىنە توڭكەرىس جاساۋ رۋحىنىڭ ماڭزدى بەلگىسى. بۇل رەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە ماسەلەنى قاداعالاۋدى ءتۇيىن، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى تياناقتاندىرۋدى ماقساتەتەدى، پارتيا ىشىندە ساقتالعان اۋەلگى ماقساتپەن بورىشقا قايشى كەلەتىن ءتۇرلى ماسەلەلەردى جاپىپاي انىقتاپ، وزىنە تۇبەگەيلى توڭكەرىس جاساۋ رۋحى ارقىلى شەشەدى. وسى رەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە 8 جاقتاعى كورنەكتى ماسەلەنى ارناۋلى رەتتەپ ـ وڭايدى، بۇل پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ قازىر ىستەلىپ جاتقان جۇمىستارىنا ۇشتاسترىپ، پارتيا ىشىندە ساقتالعان كورنەكتى ماسەلەلەردى شوعىرلى شەشۋ ءۇشىن جاساعان ماڭزدى ورنالاسترۋى، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ناقتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزۋىنە شنايى كەپىلدىك ەتۋدەگى ماڭزدى شاراسى. وڭىرلەر، تاراۋلار، ورنىدار "ءتورت تانىم"دى كۇشەيتۋ، "ءتورت سەنىم"دى بەكەمدەۋ، "ەكىنى قورعاۋ"دى ورنداۋ سىندى ساياسي دەڭگەيدە تۇرپ ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ قىزمەتىن مىقتى يگەرۋگە كەرەك.

وسى رەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ ورىستەتۋ ءىز ماڭزدى تۇتقا. ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ پارتيامىزدىڭ كورنەكتى ماسەلەلەردى شوعىرلى جونگە سالۋداعى ماڭزدى ءادىسى. جۇىق جىلداردان بەرى، پارتيامىز بۇقارانىڭ ءجىتى قادالاپ وتىرعان ىستەرىنە جاۋاپ قاتىپ، ۇكىمەت اقشاسىمەن ءىشپ ـ جەۋ، بەلگىلەمەدەن اسىرا ۇكىمەت كولەگىن سەپتەۋ، بەتالدى عيمارات ـ سارايى سالۋ سياقتىلاردى بلگەرىندى ـ كەيىندى ارناۋلى رەتتەپ ـ وڭاپ، كورنەكتى تابىستارعا قول جەتكىزدى. ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ كورنەكتى ماسەلەلەردى شەشۋدەگى جاقسى ءادىس، ونىڭ جاقسىلىعى ءداپ باسار ءتۇيىنى انىق، كۇش جۇمسالۋى ءدال، ءونىمى جاقسى بولۇندا. وسى رەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە كوپتەگەن جەرلەر مەن تاراۋلار باستابىندا ـ اق پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ تالاپتارى بويىنشا ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ مەن شوعىرلى جونگە سالۋ ورىستەتۋدى ورنالاسترىپ، ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ مىندەتتەن اشالاپ، ناقتىلاندىرىپ، جاۋاپكەرشىلىك ارقالاعان ورىندى ايقىنداپ، نەگىزگى ماسەلەنى سالالاپ، رەتتەۋ ـ وڭاۋ شاراسىن ورتاعا قويىپ، بەلسەندى ونىمدىلىككە قول جەتكىزدى. وڭىرلەر، تاراۋلار، ورنىدار ماسەلەنى باعدار ەتۋدەن جازباي، ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ سىندى وسى ماڭزدى تۇتقادان ويداعىداي پايدالانىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى تەرەڭدەتۋدى كەرەك.

ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ ورىستەتۋدى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە باربىسندا مىقتى يگەرۋ، شنايى يگەرۋ كەرەك. 1 ـ توپتاعى ورنىدار شي جينپيڭنىڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسى مەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ شەشىمدەرىن، ورنالاسترۋلارىن دايەكتىلەندىرۋ، تياناقتاندىرۋداعى كورنەۋدە بويسۇنعانسىپ، كومەسكىدە قايشىلىق جاساۋ سياقتى 5 جاقتاعى ماسەلەنى ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى مىقتى يگەرۋ، سونىمەن بىرگە، قالا، اۋدان ەكى دارەجەلى ورنىدارعا باعىتتاي وتىرىپ بۇقارانىڭ مۇددەسىنە زيان جەتكىزۋ سياقتى 3 جاقتاعى ماسەلەنى رەتتەۋ ـ جونگە سالۋعا كوڭىل ءبولىپ، ماسەلە ءتىزىمىن ءتۇر بويىنشا اشالاپ، سەبەبىن ءوز بويىنان قاراستىرىپ، رەتتەۋ ـ وڭاۋدى يگەرۋگە كەرەك؛ 2 ـ توپتاعى ورنىدار الدىمەن ارەكەتتەنىپ، تۇزەتۋگە تيىستىلەرىن جەدەل تۇزەتۋگە كەرەك. ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى ۇيرەنۋ ـ تاربيەمەن، تەكسەرىپ ـ زەرتتەۋمەن، ماسەلەنى قاداعالاۋمەن ۇشتاسترىپ، ەكى توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ساباقتاستىرىپ، جوعارى مەن تومەننىڭ ىقپالداستىعىن جانە تاراۋلاردىڭ ماقۇلداۋىمەن، مەملەكەتتىڭ ءتۇبىرلى ءىرى زاڭدى فورماسىمەن دەڭ شياۋپيڭ نازارياسىنىڭ جەتەكشى يدەيالىق ورنىن تۇراقتاندىرۋ، مەملەكەتتىك كەڭەس مەملەكەتتەگى ماڭىزدى ماسەلەلەردى ورنىن بوسىتىپ بەرۋ ـ وزدەنە توڭكەرىس جاساۋ رۋحىن سولعۇرلىم ايرىلۋعا بولمايدى. ءاربىر پارتيا مۇشەسى، كادىر، اسىرەسە، باسشى كادر پارتيانىڭ قامىن جەسە، پارتيا ءۇشىن جاۋاپكەرشىلىك ارقالاسا، پارتيانىڭ قۇدىرەتتەندىرۋ جىگەرىنە بولسا، وسى رەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەگە بەلسەندى، ىرىقتى تۇردە ات سالىسسا، ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى مۇقيات ورىستەتپ، كەمشىلىگىن جاسىرماي، قاتەلىگىن بۇركەمەلەمەي، پارتيانىڭ العاباسارلىعى مەن پاكتىگىن السىرەتەتىن، پارتيانىڭ تۇلعالىق اقاۋسىزدىعىنا زالالىن تيگىزەتىن قۇبىلىس اتاۋلىمەن باتىل كۇرەس جۇرگىزسە، ءبىز، ءسوزسىز، ءوزىمىزدى كىرشىكسىزدەندىرۋدى، ءوزىمىزدى كەمەلدەندىرۋدى، ءوزىمىزدى جاڭارتۋدى، ءوز دەڭگەيىمىزدى جوعارىلاتۋدى دىسكە اسىرا الامىز.

(ماقالا 2019 ـ جىلى 7 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنگى «حالىق گازەتى»نده باسىلعان)

---

722 "ەڭ ارداقتى كۇرەسكەر" كاندىداتتارىنىڭ ينفورماتسياسى اشىق جاريالاندى

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 7 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حاباري. "ەڭ ارداقتى كۇرەسكەر" لەردەن ۇيرەنۋ، ۇگىت قيمىلىن ۇيىمداستىرۋ كوميسسياسى 7 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى 722 "ەڭ ارداقتى كۇرەسكەر" كاندىداتتارىنىڭ ينفورماتسياسىن جاريالادى، قيمىل رەسمي تۇردە بۇقارانىڭ داۋىس بەرۋ كەزەڭىنە ءوتتى.

جۇڭحۋا حالىق رەسپۋبليكاسى قۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعىن سالتاناتپەن قۇتتىقتاۋ، "باقىت كۇرەستەن كەلەدى، تابىستىڭ كىلتى ۇلەس قوسۋدا، قاراپايىمدىلىقتان ۇلىلىق تۋىندايدى" سىندى قۇن ۇستانىمىن زور كۇشپەن اسقاقتاتۋ ءۇشىن، ورتالىق كوميتەت ۇگىت ءبولىمى، ورتالىق كوميتەت ۇيىمداستىرۋ ءبولىمى، ورتالىق كوميتەت بىرلىكساپ ءبولىمى، ورتالىق پەن مەملەكەت ورگاندارى قىزمەت كوميتەتى، ورتالىق كوميتەت پارتيا تاريحى جانە حۇجاتتار زەرتتەۋ ورنى، وقۋ ـ اعارتۋ مينيسترلىگى، ادام كۇشى بايلىعى جانە قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ مينيسترلىگى، مەملەكەتتىك كەڭەس مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى باقىلاۋ ـ باسقارۋ كوميتەتى، ورتالىق اسكەري ىستەر كوميتەتىنىڭ ساياسي قىزمەت ءبولىمى بىرلەسىپ "ەڭ ارداقتى كۇرەسكەر" لەردەن ۇيرەنۋ ۇگىت قيمىلىن ورىستەتۋگە ۇيىمداستىردى. قيمىل 6 ـ ايدىڭ ورتا شەنىندە باستالعانىن بەرى، جەر ـ جەر، قاتىستى تاراۋلار ىشكەرىلەي تەكسەرىپ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، كەڭ كولەمدە پىكىر الىپ، كوللەكتيۋ اقىلدىاسىپ، زەرتتەپ، كاندىداتتار ەسىمدىگىن كورسەتتى. قيمىلدى ۇيىمداستىرۋ كوميسسياسى كورسەتىلگەن كاندىداتتار مەن ولاردىڭ نزگى ىستەرى ماتەريالدارىن جيناۋ، رەتتەۋ ارقىلى 722 "ەڭ ارداقتى كۇرەسكەر" كاندىداتىن تۇراقتاندىردى.

ءبىر تۇتاس ورنالاسترۋ بويىنشا، 7 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنىنەن 8 ـ ايدىڭ 5 ـ كۇنىنە دەيىن، قاۋىم قول تەلەفون ارقىلى ەكى ولشەمدى كودتى سكانەرلەۋ نەمەسە ورتالىق پەن جەرگىلىكتى اقپارات سايتىنا، اسكەري اقپارات سايتىنا، باستى ساۋدا سايتتارى مەن جىلجىمالى حابارلاسۋ كليەنتتەرىنە شعىپ "ەڭ ارداقتى كۇرەسكەرلەرگە" بۇقارالاردىڭ داۋىس بەرۋ ارناۋلى ايدارىنا تىركەلىپ، كاندايداتتاردىڭ نزگى ىستەرىن كورۋ ارقىلى ەسكەرتە پە بويىنشا داۋىس بەرۋگە قاتىسۋىنا بولادى. ءاربىر داۋىس بەرۋشىنىڭ ءاربىر كاندايداتقا ءبىر رەت عانا داۋىس بەرۋىنە بولادى، تۇتاس بارىستا كوپ رەت داۋىس بەرۋگە، ەڭ كوپ بولعاندا 200 كاندايدات كورسەتۋىنە بولادى.

بۇقارانىڭ داۋىس بەرۋى ايماقتاعاننان كەيىن، قيمىلدى ۇيىمداستىرۋ كوميسسياسى تۇراپكەرلەر- دىڭ بەرگەن داۋىس سانىنا نەگىزدەلىپ، رەسمي كاندىداتتاردىڭ 1.2 ەسە سالىستىرماسى بويىنشا، ءۇشىرى، كاسىبى، ۇلتى قاتارلى فاكتورلار نەگىزىندە 240 ادام مولشەرىندەگى "ەڭ ارداقتى كۇرەسكەر" كاندايداتتارىنىڭ العاشقى ەسىمدەگىن تۇراقتاندىرادى. ۇيىمداستىرۋ كوميسسياسىنداعى باعالاۋ ـ سارالاۋ گرۇپپاسىنداعى مامانداردىڭ داۋىس بەرۋى، تاراۋلاردىڭ تەكسەرىپ بەكىتۋى، اقپارات قۇرالدارى اشىق جاريالاۋى باربىسنان كەيىن، ەڭ سوڭىندا جۇڭحۋا حالىق رەسپۋبليكاسى قۇرىلعان 70 جىلدان بەرى جەر ـ جەردە، ءار كاسىپ، ءار سالادا كوزگە تۇسكەن جاريقتا شققان، ءوندىرىستىڭ ءبىرىنشى شەبىندەگى، بۇقارانىڭ ماڭايىنداعى 200 وزات ۇلگى سارالانادى.

داۋىس بەرۋ ەكى ولشەمدى كودى

(باسى 1 ـ بەتتە)

اڭگىمە ماجلىسىندە، چىن چۇانگو تىڭداي وتىرىپ ەستەلىككە الىپ، ماجلىسكە قاتىناسقان ۋاكىلدەرمەن ءالسىن ـ ءالى ىشكەرىلەي پىكىر اۋىستىرىپ، تالقى وتكىزىپ، قاتىستى جاعدايلاردى تاپتەشتەي ۇعىستى. سوزدەردى مۇقيات تىڭداعانىن كەيىن، چىن چۇانگو مىنالاردى ءبىلدىردى: ۋاكىلدەردىڭ پىكىرلەرى مەن ۇسىنىستارىن ماسەلەلەردى قاداعالاۋدىڭ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى تياناقتاندىرۋدىڭ، قىزمەتتى بلگەرلەتۋدىڭ ماڭىزدى جاعى ەتىپ، مۇقيات زەرتتەپ، تالداۋ جاساپ، تۇرلەر بويىنشا شەشىم ەتىپ، ونىمدىلىگىن كورۋگە شنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

چىن چۇانگو بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىلۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن ورىستەتۋدىڭ كەلەلى ءمانىن جەتە تانىپ، يدەيا مەن ارەكەتتى شي جينپيڭ جولداستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ ورنالاسترۋلارىمەن شىن مانىندە بىرلىككە كەلتىرىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى تىڭعىلىقتى ويداعىداي ورىستەتۋ كەرەك. ۇيرەنۋ تاربيەسىن ويداعىداي يگەرۋدى باستان ـ ايىاق ساباقتاستىرىپ، شي جينپيڭنىڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىمەن وي ـ سانانى قارۋلاندىرۋعا تابىندى بولىپ، جاۋاپكەرشىلىكپەن ۇيرەنىپ، ماسەلەلەردى كوزدەي ۇيرەنىپ، سەنىم نەگىزىن بەكەمدەپ، رۋحانى كالتىسىدى تولىقتاپ، يدەيالىق تىزگىندى مىقتاپ يگەرۋ؛ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋدى ويداعىداي يگەرۋدى باستان ـ ايىاق ساباقتاستىرىپ، ناعىز ماسەلەنى كوزدەپ، شىنداپ كىرىسىپ، تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ بارىسىن پارتيانىڭ جاسامپاز نازارياسىن ىشكەرىلەي ءتۇسىنۋ، حالىق بۇقاراسىمەن تەنە بايلانىس ورناتۋ، قوعام ورنىقتىلىعى مەن باياندى تىنىشتىق باس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋدى بلگەرىلەتۋ بارىسىنا ايىنالدىرۋ؛ ماسەلەلەردى قاداعالاۋدى ويداعىداي يگەرۋدى باستان ـ ايىاق ساباقتاستىرىپ، ولشەمگە، ۇلگىگە سانالىلىقپەن تۇرالاپ، پىكىرلەردى كەڭ كولەمدە تىڭداپ، حالىق جاعدايىن، ناقتى جاعدايدى ۇعىنىپ، ولقىلقتاردى، جەتەرسىزدىكتەردى تاۋىپ شعىپ، ىشكەرىلەي قاداعالاپ، جىنىتىكتەي تالداۋ جاساپ، قۇلشىنۋ بەتالىسىن ايقىنداۋ؛ ارناۋلى رەتتەۋدى ـ جونگە سالۋدى ويداعىداي يگەرۋدى باستان ـ ايىاق ساباقتاستىرىپ، شىنجياڭنىڭ ءىس جۇزىندەگى جاعدايىنا بىرلەسىتىرىپ، شەشۋگە ءتيىستى كورنەكتى ماسەلەلەردى باعىتتامالى تۇردە ءتىزىپ شعىپ، شوعىرلى جونگە سالۋ؛ رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى تياناقتاندىرۋدى ويداعىداي يگەرۋدى باستان ـ ايىاق ساباقتاستىرىپ، ناقتى ونىمدىلىككە ءمان بەرۋگە تابىندى بولىپ، ماندىك ماسەلەلەردى شەشىم ەتىپ، تابىندا تەكسەرىپ، تابىندا تۇزەتىپ، بايقالا سالىسىمەن تۇزەتىپ، ۇزدىكسىز رەتتەپ ـ تۇزەتىپ، شىن مانىندە وزگەرتۋ ارقىلى بۇقارانىڭ قولداۋىنا يە بولۋ، جۇرتتىڭ تەلەۋلەستىگىنە قول جەتكىزۋ كەرەك.

چىن چۇانگو بىلاي دەپ باسا داريپتەدى: نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ورىستەتۋدى وراي، قوزعاۋشى كۇش ەتىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شىنجياڭدىعى جونگە سالۋ جالپى جوباسىنىڭ تامىر تارتىپ تياناقتانۋىن اناعۇرلىم بلگەرلەتۋ كەرەك. قوعامدىق جالپى جاعدايدىڭ ورنىقتىلعىن ۇزدىكسىز نىعايتۋ، ساقتىق دابىلىن ۇزاق قاعۋعا، قاشاندا قىراعى بولۋعا، جان ـ جاقتى ءادىس ـ امال قولدانۋعا، ۇستىنەن وڭاۋ مەن تۇبىرىنەن وڭاۋدى قاتار جۇرگىزگە، نازاردى باس نىساناعا شوعىرلاندىرۋعا، "كەشەندى شارالار"دى ويداعىداي اتقارۋعا تابىندى بولۋ؛ ەكونوميكانىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ۇزدىكسىز بلگەرلەتپ، ساپا وزگەرىسىن، ونىمدىلىك وزگەرىسىن، قوزعاۋشى كۇش وزگەرىسىن بلگەرلەتپ، شىنجياڭنىڭ ەكونوميكالىق جاڭالىق اشۋ قۇاتى مەن باسەكەلىك قۇاتىن ۇزدىكسىز كۇشەيتۋ؛ ۇلتتار ىنتىماعىن بەكەمدەۋدى ۇزدىكسىز بلگەرلەتپ، پارتيانىڭ ۇلت ساياساتىن مىزعماستان دايەكتىلەندىرىپ، ۇلتتاردىڭ ارالاسۋىن، ىشتەسۋىن، توعىسۋىن جەبەپ، انارداىڭ دانىندەي تىعىز ۇيىسۋ؛ ءدىننىڭ تات